

[Aankondigingen]

Eerste nieuwsbrief van Volkskunde Vlaanderen vzw

Voor het eerst stuurt Volkskunde Vlaanderen vzw u een elektronische nieuwsbrief. Wij willen u langs deze weg op de hoogte houden van de verdere ontwikkelingen van ons werk en maken ook graag plaats voor activiteiten van andere partners en verenigingen uit het erfgoedlandschap. Op deze manier kunt u op de voet volgen wat wij doen. Als u zelf nieuwtjes en informatie heeft die u graag in deze nieuwsbrief ziet verschijnen, kan u die doorgeven via info@volkskunde-vlaanderen.be.

Kent u mensen die ook onze nieuwsbrief willen ontvangen? Heeft u een ander e-mail adres? Heeft u ideeën, aanvullingen of tips voor de volgende nieuwsbrief? Heeft u vragen over deze nieuwsbrief? Laat het ons weten! Wij wensen u alvast veel leesplezier!

→ Het Volkskunde Vlaanderen-team.

Erfgoeddag 2007 | Gratis erfgoedpakket!

Wat willen kinderen bewaren voor de toekomst? Hun mp-3, hun favoriete barbiepop of stripverhaal, hun cavia of misschien wel die knotsgekke, kapot getrapte schoenen? Wij bergen deze geliefkoosde bezittingen veilig weg naar een plek voor de toekomst: maak kennis met Villa Futura! Voor al wie droomt van een erfgoedmuseum, hou zondag 22 april vrij. Samen met een Sint-Lambertusklas uit Muizen bouwen we aan een futuristische tentoonstelling. Met hun lievelingsitems creëren de kinderen een eigen museum, een museum van de toekomst. Deze erfgoedtrip wordt vastgelegd in klank en beeld. In een vierdelige lessenreeks leren de kids wat erfgoed is en kan zijn. De eindhalte van de reis vindt plaats in het Erfgoedcentrum Lamot te Mechelen. Wie het erfgoedmuseum van de kids bezoekt, ontvangt een pakket met praktische tools om met erfgoed aan de slag te gaan!

→ [Lees meer](#)

© Stefan Tavernier

Leuven | 21 april 2007
Studiedag : Moderne Druïden | Heksen en Drugs |
Ziekte en Kunst

:: Panoramix in de 21ste eeuw. Over moderne

druïden

- Dhr. Herman Clerinx

Wie de avonturen van Asterix heeft gelezen, kent de druïde Panoramix, een man vol wijsheid en toverkracht. Deze stripheld is gebaseerd op historische personages. We kunnen de druïden beschouwen als de priesters of geestelijke leiders van de vroegere Kelten. Met het wegdeemsteren van de pre-christelijke Keltische cultuur verdwenen ook de druïden van de aardbol. Ten minste: zo luidt de klassieke wetenschappelijke opvatting...

:: Scopolamine, een product van de duivel? Het belang van kruiden en drugs bij de heksen- vervolgning in de Middeleeuwen

- Dhr. Marc Verplanken

Ten gevolge van een medische vergissing ondervond de auteur aan den lijve wat een overdosis alkaloïden met een mens uitricht. Na onderzoek blijkt dat precies deze producten in de beruchte heksenalf werden teruggevonden...

:: Kunnen schilderijen bekeken door een dokter een wetenschappelijke bron zijn voor de volkskunde?

- Prof. dr. Jan Dequeker

Volkskunde – Etnologie is de wetenschap die zich systematiserend bezighoudt met de aard, de levenswijze van mensen. Ervaringen uit het boek 'De kunstenaar en de dokter. ANDERS kijken naar schilderijen' (Davidsfonds / Leuven, 2006) worden in dit kader geanalyseerd...

→ [Lees meer](#)

Studiedag: wij vieren de mei, bouwen aan traditie is werken aan de toekomst.

Op maandag 30 april 2007 organiseert de Werkgroep Volkscultuur in Sint-Gillis-Waas een internationale manifestatie, waarin de leden van de werkgroep zich voorstellen aan de hand van het project *Wij vieren de Mei! Bouwen aan traditie is werken aan de toekomst*. Centraal daarin staat een traditionele meiboomplanting, uitgevoerd door Volkskunstgroep Drieske Nijpers vzw, i.s.m. Sportimonium Vlaanderen. Als lentemaand bij uitstek geniet mei sinds onheuglijke tijden een stevige reputatie. Deze maand refereert aan kracht, leven, puur natuur, vruchtbaarheid en uiteraard een gevarieerde portie liefde. In de omkadering zijn er drie lezingen, een tentoonstelling en een feestmaal.

→ Lees meer over deze studiedag
www.meiboomviering.be

Oproep: Provinciale Prijs voor Volkskunde '07

De provincie West-Vlaanderen organiseert in 2007 de jaarlijkse prijs voor Volkskunde. In 2007 wordt de provinciale Prijs voor Volkskunde opnieuw uitgereikt. Het is de bedoeling studies te honoreren die een originele en belangrijke bijdrage leveren aan de lokale of regionale volkscultuur van West-Vlaanderen. Zowel academisch als niet-academisch gevormden kunnen deelnemen met al dan niet gepubliceerde studies. De provinciale Prijs bedraagt € 6.200. De uiterste datum van inzending is 15 juni 2007.

Het reglement voor deelname aan de provinciale Prijs kan worden gedownload op www.west-vlaanderen.be/cultuur. Alle info kan verkregen worden bij Mariette Jacobs, dienst voor cultuur, Provinciehuis Boeverbos, Koning Leopold III-laan 41, 8200 Sint-Andries, tel 050 40 34 44.

→ Lees meer over dit evenement
www.west-vlaanderen.be/cultuur

[Publicaties]

De poppen aan het dansen Honderd jaar Antwerps Volkskundemuseum. Nieuwe visies op erfgoed en musea

De poppen aan het dansen vertrekt van de intrigerende geschiedenis van het Antwerpse Volkskundemuseum en kijkt in de ziel van z'n voorvechters. Het museum kan model staan voor hoe in de twintigste eeuw in Vlaanderen en Nederland werd omgegaan met volkskundige collecties. De romantische en tegelijk avant-gardistische visie waarop het gebaseerd was, de passie waarmee die visie werd uitgedragen en de moeilijke dialoog met beleidsmakers en het bredere publiek, werpen een nieuw en verrassend licht op hoe wij met (volkskundig) erfgoed omgaan. Maar dit boek gaat verder. Het levert ook een fundamentele bijdrage aan het denken over musea in onze dagen. Musea zijn op zoek naar een nieuwe maatschappelijke rol. Ze hebben afscheid genomen van het object als uitdrukking van een diepere waarheid, maar ze worstelen ook met termen als 'herinneringsplaatsen', 'collectief geheugen' en (het aanbieden van) 'ervaringen'. Een aantal collecties wordt

ondergebracht in (nieuwe) musea die het verhaal van een stad of regio vertellen. Wat kan erfgoed betekenen in zo'n 21ste-eeuws stadsmuseum? De poppen aan het dansen is een (sleutel)boek over een stuk geschiedenis van de volkskunde. In de tweede plaats kijken historici, volkskundigen en etnologen naar erfgoed en musea, en gaan ze daarover in dialoog. Het boek bevat ten slotte ook een visueel onderzoek naar de 'volkskundige blik' en de voorstelling van het dagelijks leven in volkskundige musea. Het resultaat is een uniek experiment, een alternatief onderzoek dat niet alleen het verleden afstof maar ook stof tot nadenken geeft aan iedereen die wel eens een (volkskundig) museum bezoekt of ermee begaan is.

→ Lees meer

<http://museum.antwerpen.be/museumaandestroom>.

[Volkskunde is...]

... met Pasen eieren verstoppen

Eieren staan symbool voor het begin van nieuw leven en voor verandering. Bovendien weerspiegelen de delen van het ei de vier natuurelementen. Zo staat de schaal voor de aarde, het membraan voor de lucht, het eiwit voor water en de dooier voor het vuur. Door het eten van eieren kan je als het ware delen in de kracht van dit nieuwe leven. Eieren en hun symboliek verwijzen naar de lente. Het zoeken naar eieren is een magische daad om de vitaliteit van de lente op te wekken.

Om de grond te voeden en de groei van gewassen te bevorderen, groeven de boeren eieren in de grond en vermengden ze eierschalen met zand. Eieren waren in de lente ook overvloedig aanwezig, in tegenstelling tot ander voedsel. In de vastentijd leefde men 40 dagen op water en brood. De boeren kampten al snel met een overschot aan eieren. De eieren werden dan maar geschilderd in wit (leven), geel (zonlicht), groen (gewas) en rood (levensbloed). Met Pasen werden de eieren verstopt, uitgedeeld en opgegeten. De eieren werden ook versierd met verschillende tekens. Deze levens- en beschermingstekens vormden een mix van natuurgebruiken, bijgelovige praktijken en christelijke betekenissen. De Christelijke traditie ziet het ei als een doorgang naar een volgend leven. De dood is niet het einde, maar het begin, een teken van wederopstanding.

*"Eén ei is geen ei,
twee ei is één ei,
drie ei is een paasei"*

Vandaar dus dat je op paasdag ouders voor dag en dauw ziet rondhuppelen in de tuin en kinderen nadien met slaapogjes naar buiten hollen om die eieren te gaan zoeken.

... een haas die eieren legt

De paashaas is terug van weleer. Vandaag verdringt hij steeds meer de klokken van Rome als geseculariseerde brenger van paaseieren. Er zijn twee grote verwijzingen naar de oorsprong van de paashaas.

In de oudheid reeds werd de haas in verband gebracht met vruchtbaarheid en zinnenprikkeling. Zo was de haas het gezelschapsdier van de Teutoonse godin Ostara. Ostara was de Germaanse tegenhanger van Afrodite en Venus. De Angelsaksische en Duitse benamingen voor Pasen, 'easter' en 'Ostern' zijn van haar naam afgeleid. De naam verwijst naar het oosten. Pasen wordt dan ook gezien als een feest van het licht. Op afbeeldingen staat Ostara afgebeeld met een haas en een ei aan haar voeten. Het verhaal doet de ronde dat de haas een kip was met één, toch wel vervelende, eigenschap: de kip verstopte namelijk haar eieren. Op een dag was Ostara dit gedrag meer dan beu. Ze veranderde de kip in een haas. Hij mocht de eieren terug gaan zoeken. Als straf mag de haas nog maar één keer per jaar eieren leggen op voorwaarde dat hij ze goed verstopt.

Een tweede verwijzing naar de paashaas situeert zich in de dierenwereld. Sommige vogels vinden verlaten hazenslaapplaatsen een ideaal nest waar ze graag hun eieren in leggen. Deze eieren werden aangezien voor 'hazeneieren'. En alhoewel konijnen ook lange oren hebben en een grote voortplantingsdrift kennen, zijn hazen veel waakzamer én sneller. Ze houden slechts een 'hazenslaap'.

Volkskunde Vlaanderen vzw

Deze nieuwsbrief is een uitgave van Volkskunde Vlaanderen vzw en wordt u toegestuurd omdat u zich hiervoor inschreef. Indien u de nieuwsbrieven van Volkskunde Vlaanderen vzw niet langer wenst te ontvangen, stuur dan een email naar info@volkskunde-vlaanderen.be met vermelding "uitschrijven nieuwsbrief".

info@volkskunde-vlaanderen.be | www.volkskunde-vlaanderen.be

